

Fagerlund barnehage med vekt på bevegelsesglede, helse og kosthold

MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

ÅRSPLAN FOR FAGERLUND BARNEHAGE

2017-2020

FAGERLUND BARNEHAGE
MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

FORORD

Årsplanen omhandler barnehagens pedagogiske innhold og planer og er et arbeidsverktøy for personalet for å styre virksomheten i en bevisst retning. Den gir nødvendig informasjon om barnehagens drift og innhold til foreldre, eier, politikere, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte. I tillegg vil foreldre få fortløpende informasjon via ukentlige planer på alle avdelinger. Dette gis via informasjonsplattformen MyKid.

Årsplanen gjelder over en 3-årsperiode og er bygget opp rundt Fagerlund barnehage sin pedagogiske plattform, visjon og verdier.

INNHOLDSFORTEGNELSE	s.3
1. VELKOMMEN TIL FAGERLUND BARNEHAGE	s.4
1.1. PRESENTASJON AV BARNEHAGEN	s.4
1.2. VISJON OG VERDIER	s.5-9
2. LOV OM BARNEHAGER	s.10
3. RAMMEPLAN	s.11
4. BARNEHAGENS INNHOLD	s.12
4.1. FOKUSOMRÅDER	s.12
4.1.1. BEVEGELSESGLEDE	s.12-13
4.1.2. HELSE(fysisk og psykisk)	s.14
4.1.3. KOSTHOLD	s.15-16
4.2. PROSJEKT 2017-2020	s.17
4.2.1.KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE	s.17
4.3. LEK	s.18-19
4.4. BARNES MEDVIRKNING	s.20
4.5. MANGFOLD	s.21
4.6. PROGRESJON	s.22
4.7. KLUBB	s.23
4.8. GJENNOMGÅENDE INNHOLD	s.24
5. BLI KJENT- TILVENNING	s.25-26
6. BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS	s.27
7. OBSERVASJON	s.28
8. SAMARBEID	s.28
8.1. FORELDRESAMARBEID	s.28
8.1.1. FAU	s.28
8.1.2. SU	s.29
8.1.3. FORELDREMØTER	s.29
8.1.4. FORELDRESAMTALER	s.29
8.1.5. FORELDREMEDVIRKNING	s.29
8.1.6. MyKid	s.30
8.2. EKSTERNE SAMARBEIDSPARTNERE	s.31
8.2.1. SAMARBEID MED PPT	s.31
8.2.2. SAMARBEID MED HELSESTASJON	s.31
8.2.3. SAMARBEID MED BARNEVERN	s.31
8.2.4. SAMARBEID MED SKOLEN	s.31
8.2.5. SAMARBEID MED NÆRMILJØ	s.32
8.3. PERSONALSAMARBEID	s.32
9. MILJØRETTET HELSEVERN OG SIKKERHET	s.33
10. VURDERING, EVALUERING OG DOKUMENTASJON	s.34

1. VELKOMMEN TIL FAGERLUND BARNEHAGE

1.1.FAGERLUND BARNEHAGE er en ny, kommunal barnehage som startet opp med drift fra 15.august 2016. To småbarnsavdelinger og en stor avdeling sto da ferdig til bruk med plass til 48 barn.

Fagerlund er bygd for opptil 120 enheter, dvs. 120 heltidsplasser for barn over 3 år. I og med at vi har to småbarnsavdelinger(barnehageåret 2017-2018 har vi tre småbarnsavdelinger) vil antall barn bli noe mindre (barn under 3 år teller for to).

Fagerlund barnehage ligger i naturskjønne omgivelser på Jaren, med stort uteområde med nærhet til skog og friluftsområder. Det er utallige muligheter for turopplevelser for både små og store og området innbyr til fysisk aktivitet både sommer, høst, vinter og vår.

I umiddelbar nærhet har vi Andfossen, Vigga, Folkemuseet, Fagertun sykehjem, Folkvang, Røysumtunet og Røysum barnehage, som vi ønsker å bruke og knytte nærmere samarbeid med. Vi ønsker også et tettere samarbeid med frivillige organisasjoner i nærmiljøet.

1.2. Visjon og verdier

FAGERLUND BARNEHAGE
MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

VISJON: « MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA »

«Med beina på jorda og blikket mot sola» favner alt vi ønsker å formidle med det å jobbe i barnehage og å være barn i barnehage. Visjonen vår kan deles opp i to; det trygge og det søkende. «Beina på jorda...» sier mye om fundamentet vårt. For barn å føle trygghet, omsorg og å ha støttende voksne rundt seg er viktig. Dette er grunnleggende for all læring og utvikling. Dersom barna ikke er trygge, vil de ikke ha behov for å sosialiseres og oppleve mestring. De ansatte skal være tilstede i øyeblikket og kunne fange opp små og store signaler som kommer fra barna. Foreldresamarbeid er svært viktig for oss. Siden dere foreldre kjenner barna deres best er det nyttig for oss å få innspill på hva dere synes er viktig. Vi har som mål å skulle inkludere alle barn og foreldre i barnehagen uavhengig av bakgrunn. Vi ser på mangfold som en styrke, og vi vil gi barn muligheter til å være seg selv helt og fullt. Ved at vi voksne er rollemodeller kan vi vise fram at vi alle er forskjellige, men kan møtes med felles verdier og et menneskesyn som rommer alle. I Fagerlund skal det være plass til alle! Vi vil se muligheter framfor begrensninger. Ved å fokusere på mestring i hverdagsituasjoner vil vi bidra til at alle barn blir sett og satt pris på. Alle har noe å bidra med til fellesskapet, og vi vil vise at vi er glad for at nettopp DU kommer i barnehagen.

«...og blikket mot sola» tar for seg det vi ønsker å strekke oss mot, og det som er mer abstrakt og kreativt. Vi ønsker å benytte oss av undring, fantasi og kunne drømme oss bort med barna. Fantasiverdenen er et kraftig virkemiddel hvor alt er mulig. Ved at de ansatte utviser lekenhet og spontanitet vil vi kunne leve oss inn i liksomlek og rollelek sammen å lære og utvikle oss i leken. Når vi er sammen med barna er det lettere å oppdage hva som driver dem og hva de mener er viktig. Vi kan da ta utgangspunkt i barnas interesser og skape noe rundt dette, være kreative sammen og utvikle prosjekter over tid. Barns medvirkning er noe vi kommer til å jobbe mye med i årene fremover, det vil være en viktig del av hverdagen. Ved at vi tar utgangspunkt i barna om de så er ett eller fem år kan vi ha progresjon i arbeidet vårt. Ulike aldre og ulike barn krever ulike metoder å jobbe på. Vi må tilpasse oss barnegruppa og hvert enkelt barn, og dette betyr at vi ikke gjør ting likt på småbarnsavdeling som på storbarnsavdeling. Alle barn i Fagerlund skal ha mulighet til å føle mestring, og at nettopp de gjør en forskjell.

VERDIER OG VERDISETNINGER:

TRYGGHET:

- + Vi er sensitive og tilstedeværende voksne som har fokus på god omsorg, både for barn, foreldre og ansatte
- + Vi ser hvert enkelt barn og har et fang eller ei hånd ledig når det trengs

TID:

- + Barn og voksne tar seg tid til felles fokus og tar vare på de gode øyeblikkene
- + Vi er fleksible og samarbeidsvillige og finner de gode løsningene

KOMMUNIKASJON:

- + Vi tar barna på alvor og lar dem medvirke i egen barnehagehverdag
- + Vi har fokus på god kommunikasjon og et godt samarbeid med hjemmet for at alle barn og foreldre skal bli sett, hørt og respektert

LEKENHET:

- + Barn og voksne deler gode og varierte lekopplevelser
- + Vi støtter, oppmuntrer og inspirerer barnas lek og vet når og hvordan vi skal delta.
- + Vi anerkjenner leken som barnas viktigste læringsarena og verner om den i hverdagen

MAGISK:

- ✚ Vi tar tak i spennende øyeblikk i hverdagen som stimulerer fantasien og skaper undring
- ✚ Vi skaper begeistring, spenning og overraskelse, det lille ekstra i hverdagen

FARGERIK:

- ✚ Barn og voksne viser toleranse og respekt for ulikheter og viser åpenhet for mangfold.
- ✚ Vi løfter mulighetene mangfoldet gir oss og ser på det som en stor ressurs.

FRYD:

- ✚ Vi får kribling i magen av de små opplevelsene i hverdagen
- ✚ Vi har rom for spontanitet, galskap, latter og glede

SPRELL LEVENDE:

- ✚ Vi lever etter mottoet: « Det har jeg aldri gjort før så det klarer jeg helt sikkert» (Pippi Langstrømpe)

2.LOV OM BARNEHAGER

§ 1 – Formål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

§ 2 - Barnehagens innhold:

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

3. FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR BARNEHAGENS INNHOLD OG OPPGAVER

Ny rammeplan trer i kraft 01.08.17. Rammeplanen gir utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver.

Det som tydelig kommer fram i den nye rammeplanen er foreldrenes rettigheter, barnehagens forpliktelser, fokus på mangfold, språk og vennskap, mer oppmerksomhet om de yngste og bedre overgang til skolen.

I kap.1 står det: «Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse»

Vi som er ansatte i Fagerlund barnehage skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i våre erfaringer og vår kompetanse.

Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere oss og være tydelige rollemodeller. Vi skal ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barn og personalet og mellom personalet og foreldre.

Barnehagens fagområder gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være gjennomgående del av barnehagens innhold.

7 fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

4. BARNEHAGENS INNHOLD

4.1 Fokusområder i Fagerlund barnehage er:

4.1.1. BEVEGELSESGLEDE

Oppvekstmiljø og bevegelsesevne.

Vi voksne som jobber i Fagerlund barnehage må kunne stimulere, vurdere og legge til rette for lek og aktiviteter.

Vi må ha kunnskap om barn og barns utvikling, lek og bevegelse og ulike miljøer, men også behovet for hvile.

Vi må kunne observere, planlegge og gjennomføre lekaktiviteter og vi må ha evne til innlevelse, omsorg, sosialt samspill og være kreative. Vi kan legge grunnlaget for gode vaner.

Behovet for bevegelse er naturlig nedlagt i barn. Barn som får vokse opp i et stimulerende bevegelsesmiljø med mulighet for allsidig lek, naturkontakt, idrettstilbud og lignende vil erfaringsmessig bygge opp god bevegelsesevne og kroppsbeherskelse. Oppvekstmiljøet betyr mer for bevegelseslæring enn medfødte evner, og bør derfor tilfredsstillende barnets bevegelsesbehov. Gjennom et bevegelsesmiljø som gir mulighet for allsidig lek og bevegelse skaffer barnet seg erfaringer av mange slag: om seg selv, om andre, om ulike miljøer og materialer. Barn som blir hemmet i sin bevegelsesutfoldelse av miljømessige eller andre grunner, kan settes tilbake i utviklingen – fysisk/motorisk, emosjonelt, sosialt og intellektuelt.

Bevegelse i naturen.

Vi er opptatt av lek i naturen som gir uante muligheter. Fantasien får fritt spillerom og en stor stein blir en fjelltopp som skal bestiges, en trestokk er balansebom eller huske og et tre gir rom for klatring. Her finnes utfordringer for enhver aldersgruppe og ethvert ferdighetsnivå. Alle vil oppnå mestringfølelse ut fra sitt ståsted og sin alder, og mestringfølelse bygger selvtillit. Det å gå på oppdagelsestur i naturen byr på spenning, forundring, nysgjerrighet, læring og masse kos og moro.

Her har vi voksne en viktig rolle med å legge til rette og være tilstede. Gjennom dette fagområdet får barn sanser, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. De blir trygge på sin egen kropp og får en positiv oppfatning av seg selv, og de lærer å kjenne sin egen yteevne.

Vi som har tilgang til snø om vinteren skal benytte oss av bevegelsesglede her. Vi voksne skal motivere og overbringe gleden ved aking, lage snøkaker, krabbe/bevege seg i snøen for de minste, ski, skøyter, lage snøborg og snømenn for de litt større.

Det å lære å kle seg riktig slik at man er passe varm og at klærne ikke hemmer bevegelsen er med på gjøre en aktivitet til en god opplevelse. Her kreves et godt samarbeid med foreldrene. Hvis vi fryser blir det ingen god opplevelse å være ute. Det gjelder både for barn og voksne. Vi vet at fysisk aktivitet gjør at matlysta ofte øker. Vi har også erfart at aktive unger sover bedre fordi de blir fysisk slitne. Det vi også vet av forskning er at allsidig bevegelseserfaring er av stor betydning for hjernens utvikling. Harrow (1972) regner sju bevegelser som modningsbestemte og grunnleggende: løpe, hoppe, klatre, løfte, bære, henge og kaste. Disse bevegelsene var nødvendige for det primitive mennesket og er blitt en del av menneskets arv.

Barna utvikler seg ved å gjøre bevegelsene stadig mer krevende. Gjennom bevegelsesopplevelser og erfaringer og gjennom omgivelsenes reaksjoner får barnet oppfatninger og følelser i forhold til kroppen sin (selvoppfatning). Den gir svar på «hvem jeg er – og hva jeg kan»

Vi må være tilstede i hverdagen og gi barna utfordringer etter alder. Ei trapp kan være en utfordring for en kropp på halvannet år. Barnet kan være opptatt med å krabbe opp og ned over lang tid. 5-åringen prøver kanskje å hoppe trappa opp og ned på ett eller to bein. Ved å være tilstede og gi en hjelpende hånd når barnet ber om det er vi med og gir barnet mestringsfølelse og bygger selvtillit innenfor trygge rammer. Dette viser at vi behøver ikke dyre lekeapparater og utstyr for at barna skal få brukt kroppen sin. De fleste har ei trapp, et tre i nærheten eller en skogsti med steiner og tuer i rimelig nærhet der balansen og bevegelsesgleden kan få fritt spillerom.

4.1.2 HELSE (psykisk, fysisk og sosial helse)

Rammeplanen sier:

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut.

Barna skal bli trygge på egen kropp, få en positiv oppfatning av seg selv og bli kjent med egne følelser

Barna skal lære seg å sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser

Rammeplanen sier: «Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.»

God helse krever et sunt og balansert kosthold. Vi ønsker å gi barna et godt utgangspunkt for god helse i framtida ved å utstyre dem med «redskaper» som gjør at de kan klare dette selv. Vi tror at barn som har kunnskap om kosthold og helse vil kunne ta ansvar for det på sikt. Fysisk helse handler om balansegangen mellom fysisk aktivitet, maten du spiser og hvilen du får. Fysisk aktivitet er også viktig for barns helse, og det kan også gjøre det lettere og regulere eget inntak av mat. For å forebygge overvekt hos barn, er det viktig å tilby et aktivt lekemiljø og engasjerte voksne som deltar i barnas aktiviteter. Dette krever ansatte som bryr seg om barna og som er gode rollemodeller. Dette gjelder både for psykisk og fysisk helse.

I en barnehage er det viktig at det legges til rette for fysisk aktivitet, men også at det er mulig å hvile seg og fylle på med mat når det trengs. Helse handler ikke bare om det fysiske, men også om det psykiske og det sosiale. Det å få føle mestring og utvikle en god selvfølelse i løpet av barnehageårene er viktig for vår psykiske helse, og det å mestre ulike sosiale settinger er viktig for den sosiale helsen. Det å kunne skille på ulike følelser og sette ord på dem er også viktig. Det kan være godt å fortelle en voksen du stoler på om noe føles vanskelig hjemme eller i barnehagen. Ved å sette ord på følelsene er det også lettere å bli forstått både av andre barn og voksne. Dette kan også bidra til at vi er mer bevisste på å styrke barns selvfølelse.

4.1.3. KOSTHOLD

Rammeplanen sier:

Barna skal få innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.

Barna skal bli kjent med egne behov, få kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold

Rammeplanen sier: «Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.»

Barn er aktive og trenger regelmessig påfyll av energi, næring og væske for vekst, utvikling, lek og læring. Helsedirektoratet har utarbeidet en veiledning for barnehager og hva en barnehage bør ha fokus på. Den henviser blant annet til barnehageloven som sier at barnehager skal legge opp virksomheten slik at den fremmer barnas helse. Ro og god tid til å spise næringsrik mat er viktig for at aktive barn i vekst skal få i seg tilstrekkelig med mat. Noen barn spiser sakte, mens andre spiser fort. De voksne skal være en aktiv del av måltidet. Vi er rollemønstre og er med på å vise hvordan vi ønsker at et måltid skal være.

Et godt kosthold er viktig, særlig for barn. I barnehagen vår har vi tre faste måltider. Frokost, lunsj og knekkebrød/fruktmåltid. På alle avdelingene har barna med seg matboks om de ønsker å spise frokost i barnehagen. Vi ønsker etter hvert også å tilby havregrøt til frokost. Til lunsj er det brødmat eller varmmat. Mellom kl to og halv tre serverer vi et lett måltid bestående av knekkebrød og frukt.

Vi ønsker å ivareta måltidets pedagogiske funksjon. Måltidene skal være en rolig stund hvor vi tar oss tid til å spise, snakke og øve på å bli stadig mer selvstendig. Det er mye læring i en måltidsituasjon:

- Få sunne og gode matvaner
- Lære å vente på tur
- Se andres behov
- Hjelp hverandre
- Lære bordskikk
- Henvende seg til andre på en god måte
- Smake på nye ting
- Smøre selv og bruke bestikk

I Fagerlund barnehage ønsker vi å tilby mange ulike typer mat, og vi har med oss tankegangen «fra jord til bord». Vi har en kjøkkenhage som skal settes i gang, og dette vil vi jobbe fram sammen med barna. Vi ønsker at barna skal få være delaktig i å sette poteter, så gulrøtter, plante ut ulike vekster i jorda og være med på å høste det inn igjen til sommeren og høsten. Etter høstinga skal vi også tilberede og lage mat sammen, både små og store. Vi mener det er en fordel å ha vært med på hele prosessen for å lære om hvor maten kommer fra, at god mat tar tid, krever stell og av og til hardt arbeid. Så smaker også maten ofte best om man har vært med på å lage den. Dette er en bevisstgjøring av hvor maten kommer fra, og det kan gjøres veldig konkret ved å være med på alle leddene fra vi f.eks setter poteten i jorda om våren, og vi tar den opp og tilbereder og spiser den om høsten.

Vi ønsker ikke kaker ved bursdager. Vi ønsker å ha barnet i fokus, og synger og prater sammen i en bursdagssamling.

4.2 Prosjekt 2017-2020

Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna:

Opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt

Blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold

Videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper

Opplever og vurderer og mestre risikolek gjennom kroppslige utfordringer

Blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser

Setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser

Får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid

4.2.1. KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

I perioden 2017-2020 vil vi gjennomføre et prosjekt innenfor fagområdet kropp, bevegelse og mat og helse. Prosjektet er initiert av Fylkesmannen, og vi vil ha et ekstra fokus på **barns medvirkning**. Vi ønsker at alle barna skal ha en medvirkning på sin egen barnehagehverdag, også innenfor dette fagområdet. Avdelingene vil ha ulike fokus til ulike perioder innenfor denne 3-årsperioden. Konkrete planer for hva avdelingene skal ha fokus på, finner dere på MyKid på deres avdeling.

Personalet i Fagerlund barnehage skal:

- ✓ Være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring.
- ✓ Bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile.
- ✓ Gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet.
- ✓ Bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp, og respekt for andres grenser.
- ✓ Legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltagelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna.
- ✓ Kjenne og praktisere nasjonale føringer for helsefremmende og forebyggende tiltak som gjelder barn.

4.3. Lek

Rammeplanen sier at personalet i barnehagen skal:

Organisere rom, tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek

Bidra til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek og legge til rette for utvikling av leketemaer

Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek

Observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser

Veilede barna hvis leken medfører uheldige samspillsmønstre

Være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i barnas lek

Leken har en sentral plass i barnas hverdag. Den har en egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Det er morsomt å leke. Lek er den fremste kilden til glede, humor og trivsel for barn i barnehagen, og den foregår overalt. I leken er barna eksperter og gjennom samhandling med andre barn legges grunnlaget for læring, språkutvikling, sosiale ferdigheter, vennskap og trivsel.

Vi ser på det som viktig å gi barna impulser og opplevelser fra turer i naturen, slik at barna kan konstruere leken ut fra egne erfaringer. Dette vil også gi barna felles referanser for leken, slik at det blir lettere å delta. Naturen gir rom for et mangfold av ulike opplevelser, lek og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Naturen gir rom for mer fysisk lek og utfoldelse som klatring, løping, hopping, fange/ta leker mm. Her finner alle barn utfordringer som er tilpasset sitt ferdighetsnivå.

Barn er forskjellig ut i fra alder og modning. Mens de eldste barna leker mye rollelek der samspelet med andre står høyt, utforsker de yngste barna rommet, uttrykker seg og erfarer med alle sanser og hele kroppen. De trenger derfor mye plass og mange store gjenstander de kan boltre seg med. De klatrer over, krabber under, smaker på og kjenner på gjenstander de har rundt seg. De yngste leker ofte parallelt ved siden av hverandre og finner stor glede ved dette.

Gjennom leken foregår det en enorm læringsprosess. Vi i Fagerlund ser på lekekompetanse som det å kunne:

- Late som
- Tilegne seg strategier for å komme inn i lek
- Lære seg lekekoder i forskjellige typer lek
- Ha fantasi og drive leken videre
- Ha god verbal og nonverbal kommunikasjon med andre
- Ta beslutninger men også la andre få bestemme.
- Ta en rolle, gå inn og ut av en rolle
- Ta andres perspektiv
- Vente på tur og ta hensyn til andre

De voksne i Fagerlund støtter og bidrar til utvikling i leken gjennom å:

- Skape et fysisk miljø som inspirerer til ulike former for lek.
- Organisere dagene med vekt på tid til lek.
- Skape felles opplevelser som inspirerer til lek og inkluderer.
- Støtte barna i leken og gi dem strategier til å komme inn i lek og inkludere andre.
- Være lekemodeller og delta aktivt i leken der det er naturlig.
- Bidra til å videreutvikle leken gjennom å legge til elementer eller delta aktiv med en rolle.
- Ha fagkunnskap om lek i ulik alder og modning.

4.4 Barns medvirkning

Fra rammeplanen:

«Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet» (barnehageloven §3, rammeplan for barnehagen s.13)

I barnehagen skal vi ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få uttrykke sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Det handler om å bli sett og hørt, bli anerkjent og bli tatt på alvor. Vi voksne må være oppmerksomme på signaler barna gir gjennom sitt kroppsspråk. Vi voksne i barnehagen må være gode på å møte barna på en måte som formidler respekt og aksept, tillit og tiltro.

Hvorfor er dette viktig? Dette handler om å se og forstå det enkelte barnet, å se barn som subjekt. De er små mennesker med egne tanker og følelser som vi voksne må vise en anerkjennende adferd overfor. Dette krever at vi voksne er nær barna i lek og vet hva som skjer slik at vi kan være der å støtte dem, dra leken videre eller oppdage om noen blir holdt utenfor. Det handler også om å ta barnas nonverbale signaler og støtte dem slik at de oppnår det de ønsker. Barnehagen skal være et sted der barna er trygge slik at de trives og kan utvikle seg best mulig. Vi ønsker at barna skal ha stor grad av innvirkning, øve seg på å ta egne valg, samt bli tryggere på seg selv og sine meninger. Det er viktig at barn ser og opplever at de kan komme med innspill og foreslå en aktivitet som blir gjennomført. Barna opplever å bli hørt slik at de får tro på seg selv.

Hvordan får de medvirke? Barnehagens planer og hverdagsrutiner er derfor av stor betydning når vi snakker om barns medvirkning. Vi er oppmerksomme på at barna kan gi uttrykk for områder der de ønsker å påvirke. Barns rett til medvirkning krever tid og rom for å lytte og ha gode samtaler med barna. Barns medvirkning i prosjekter og temaer vil være avhengig av at vi voksne gir rom og mulighet for forandring i oppsatte planer. Selv om vi voksne har satt en ramme for et prosjekt eller tema, er det viktig å være åpne for hva barna uttrykker underveis, kanskje et prosjekt ender med et helt annet resultat enn det som var planlagt.

I Fagerlund barnehage er medvirkning noe som alltid er innvevd i alle hverdagsrutiner ved at vi voksne er bevisst på vår rolle og er tett sammen med barna.

4.5 Mangfold

Fra rammeplanen

Barnehagen skal synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barn skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på.

Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller.

Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Barnehagen skal bruke mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger.

Barnehagen skal gjenspeile samfunnet og være et inkluderende fellesskap der barn i ulik alder og med forskjellige livssyn og kultur møtes og deltar i felles opplevelser og aktiviteter. Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt. Barna skal oppmuntres til å være en del av fellesskapet og delta i alle aktiviteter i barnehagen på tvers av kjønn og andre ulikheter. Det er viktig at personalet legger til rette for at alle barn får like mye oppmerksomhet.

I Fagerlund skal vi:

- ta vare på mangfoldet vi har i barnehagen og bruke det som en ressurs.
- møte barn og voksne med åpenhet, nysgjerrighet og respekt for ulikheter.
- ta utgangspunkt i barns interesser, forutsetninger og behov når vi planlegger hverdagen.
- la hvert barns stemme telle i et meningsfylt fellesskap med barn og voksne.
- møte foreldre og barn med respekt og forståelse, og se det verdifulle i at vi er forskjellige, men like betydningsfulle for fellesskapet.

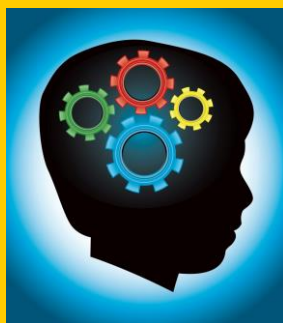

4.6 Progresjon

Rammeplanen sier at:

Barnehagen skal støtte barns utvikling ut fra deres egne forutsetninger og gi det enkelte barn og barnegruppens utfordringer.

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

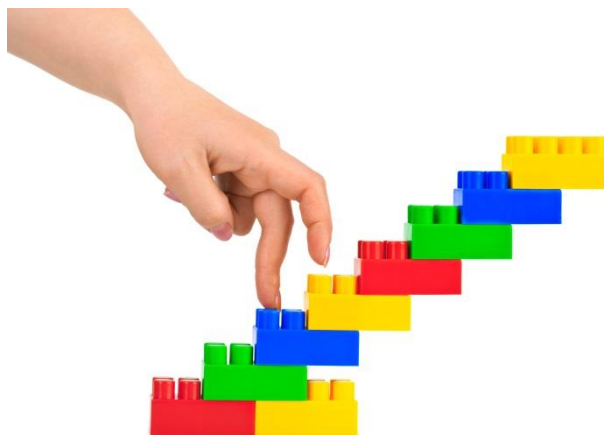
I løpet av de årene barna går i barnehagen skal de oppleve mestring, samtidig er det viktig at de får oppgaver som gir dem mulighet til å lære nye ting, utvikle seg og skape god selvfølelse.

Barna må få ulike utfordringer og de skal oppleve at de lærer stadig mer. Vi må finne en balanse mellom det å oppleve mestring og å kunne strekke seg etter nye mål. Progresjon skal følge barnet, og ikke en bestemt aldersgruppe. Derfor deler vi noen ganger barnegruppa inn i aldershomogene grupper, andre ganger på tvers av alder.

Mye læring skjer gjennom hverdagsaktiviteter, annen læring skjer i planlagte, tilrettelagte aktiviteter. Tema barna jobber med er tilpasset alder og modning, og de vil møte mange av de samme tema senere med nye oppgaver og utfordringer ut fra deres ståsted. Noen aktiviteter hører til de ulike aldersgruppene, f.eks. å være med på ulike turer, alle barna i barnehagen vil få tilbud om det samme, men ikke hvert år. Det skal være forskjell på hva en 1 åring gjør og opplever og hva en 5 åring får oppleve/gjøre. De må ha noe å glede seg til, noe de kan se frem mot.

Å arbeide med progresjon vil også kreve at vi som voksne i barnehagen arbeider med pedagogisk dokumentasjon. (Jfr. Plan for pedagogisk dokumentasjon) Vi skal være lyttende til det barna forteller oss både gjennom samtaler, lek og kunstneriske aktiviteter. Her vil vi få innblikk i hva barna er opptatt av, det kan være nye tema eller det kan være at vi må arbeide mer med ett tema fordi dette er barna ikke "ferdige" med enda.

Vi har utarbeidet en egen progresjonsplan innenfor hvert fagområde til bruk i barnehagen. Denne skal fungere som et veiledende verktøy under planleggingen av det pedagogiske innholdet på avdelingene.

4.7 Kométkameratene og overgang barnehage/skole

Mål for klubben:

- Opplive læring gjennom eksperimentering og undring
- Tørre å vise seg fram og snakke i en gruppe
- Øve på å lytte til hverandre og til de voksne
- Øve på å samarbeide og jobbe i grupper
- Øve på å utføre en oppgave og gjøre ferdig det de har begynt på
- Skape interesse for tall, bokstaver, ord og begreper
- Få erfaring med å gå i trafikken og få kjennskap til nødvendige trafikkregler
- Skaffe seg grunnleggende erfaringer om førstehjelp.
- Blyantgrep
- Selvstendighet

Skape motivasjon og glede over å lære, samt vekke nysgjerrigheten.

Kométkameratene er en klubb for de som skal begynne på skolen til neste høst. Dette er et tilrettelagt opplegg som skal gi barna utfordringer, opplevelser og forventninger i hverdagen. Vi ønsker å skape et samhold og gi dem en følelse av å være "oss store", samtidig som de får mulighet til å bli bedre kjent med de som eventuelt skal begynne i samme klasse.

Klubben er lagt opp med en samling der vi jobber med dagens bokstav, tall og begrep på ulike måter. Vi har også en egen klubb sang som barna synger stolt hver samling. Deretter har vi en praktisk økt som kan være ulike forsøk, eksperimenter, eller prosjektarbeid. Her er barna med å legge opp planer for hva øktene skal inneholde.

Vi reiser også på ulike «studieturer» som pleier å være ganske populære. Mot våren øver vi på trafikkregler og går langs trafikken, samt enkel førstehjelp og brannvern. Vi besøker også skolene, snakker mye om det å begynne på skolen og skaper noen realistiske forventninger til denne overgangen.

Det store høydepunktet er overnatting i barnehagen før sommerferien. Dette er en stor suksess og skaper mange gode minner fra barnehagetiden.

Overgang barnehage-skole

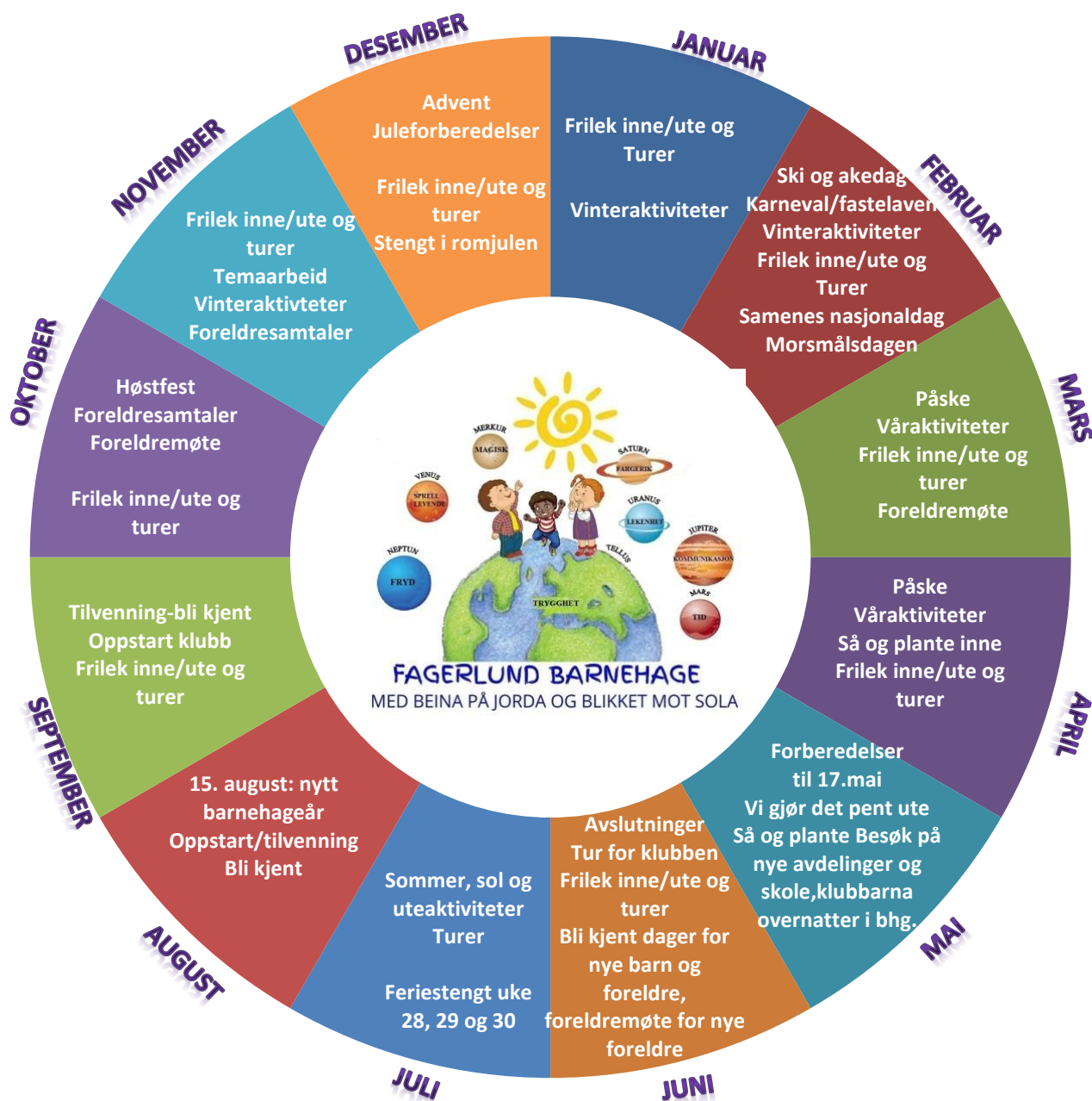
Barnehagen har et samarbeid med skolen under overgangen. Noen lærere kommer på besøk til barnehagen. Dersom det er behov for det og foreldrene samtykker, sender barnehagen eget overgangsskjema med info om barnet til skolen. Dersom det er ønskelig legger vi også til rette for et eget overgangsmøte.

- Barna skrives inn på skolen høsten året før de begynner.
- Alle skolene arrangerer besøksdager i mai og juni.
- Barna har barnehageplass fram til 14.august og må beregne noen dager fri før skolen starter opp.

4.8 Gjennomgående innhold

Gjennomgående innhold barnehageåret

5 BLI KJENT-TILVENNING

Tilvenning handler om å få en god start i barnehagen. Vi er opptatt av at barn og foreldre alltid skal føle seg velkommen og møte kompetente og omsorgsfulle medarbeidere. Det er viktig å bruke tid. Derfor har vi rutiner som skal sikre at tilvenningen blir god både for barn som ikke har gått i barnehage tidligere og for barn som endrer barnehage.

Vi inviterer til et informasjonsmøte for nye foreldre og besøksdager før sommeren slik at vi får hilst på hverandre.

Foreldre vil i løpet av sommeren få et brev i posten med oppstartdato og klokkeslett for første dag i barnehagen med navnet på en primærkontakt det er en voksen i barnehagen som først skal bli kjent med barnet deres. For å gjøre tilvenningen til barnehagen god/ trygg er det godt å ha denne ene omsorgspersonen i begynnelsen i barnehagen i tillegg er det viktig at mamma og /eller pappa er i nærheten de første dagene og at dagene ikke blir for lange. Små barn kan ikke forberedes muntlig på å gå i barnehagen og trenger flere dager for å bli trygge på et nytt sted. Det er viktig for tilvenningen at foreldrene aktivt er med på å introdusere det nye miljøet. Foreldrene stiller barnet, sitter sammen med det under måltidet, er i rommet under lek etc. Det er veldig positivt at dere bruker rommet og viser at dere er trygge og trives med å være i barnehagen.

FØRSTE DAG:

Barnets primærkontakt vil møte dere og vise dere rundt på avdelingen. Hvis det går greit har primærkontakten en liten samtale med dere.

Denne første dagen bør foreldrene holde seg nær barnet og være tilgjengelig hele tiden. Det er viktig for tilvenningen at foreldrene aktivt er med på å introdusere det nye miljøet. Foreldrene stiller barnet, sitter sammen med det under måltidet, er i rommet under lek etc. For personalet vil det å se barn og foreldre sammen gi viktig informasjon om barnets vaner hjemmefra, dets måter å kommunisere på osv., informasjon som vil bidra til å gjøre barnets senere barnehagehverdag best mulig. Den første dagen varer gjerne bare et par timer.

ANDRE DAG:

Den andre dagen starter etter avtale med personalet og varer 4-5 timer. Personalet overtar mer av ansvaret for barnet, men fremdeles er foreldrene med ved stell, måltid, legging. Foreldrene bør etter avtale forlate rommet/barnet en stund, gå på pauserommet el.l. Mens barnet sover har personalet og foreldrene en samtale.

TREDJE DAG:

Den tredje dagen planlegges etter avtale mellom foreldrene og personalet. Utgangspunktet vil være hvor godt tilvent barnet er etter de to første dagene. Det er lurt med korte dager i begynnelsen.

Vårt mål er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal oppleves som et brudd, men som en utvidelse av mulighetene for kontakt og nye erfaringer. Like fullt innebærer overgangen

MED BEINA PÅ JORDA OG BLIKKET MOT SOLA

til barnehagelivet en løsrivelsesprosess for både barn og foreldre. Det kan oppleves som vanskelig å overlate barnet sitt til mennesker en ikke kjenner. Man kan bli usikker på om man gjør det rette for barnet og på om barnet vil få det godt her og trives. Disse følelsene opplever de fleste foreldre, og hvis det kan hjelpe- snakk med barnehagen om det. Tilvenning til nytt miljø og nye situasjoner er en prosess som tar litt tid!

HVORDAN TA AVSKJED:

Si klart i fra at/når dere går og prøv å ikke vise usikkerhet- gå når dere har sagt dere skal gå. Det er viktig at barnet får erfaring med at dere ikke går før dere sier i fra, at dere virkelig går når dere sier det, og at dere kommer tilbake etter en viss tid. Hvis dere viser usikkerhet, blir barnet usikkert og tilvenningsprosessen tar lengre tid. Dette betyr ikke at det ikke er tillatt å være usikker- men snakk med personalet om det, ikke barnet.

NÅR/HVIS BARNET GRÅTER NÅR DERE GÅR:

Noen foreldre vil oppleve at barnet gråter ved avskjeden om morgenen. Både barn og foreldre kan oppleve det å ta avskjed som en litt smertelig prosess i starten. Vår erfaring tilsier imidlertid at gråten stilner like etter at foreldrene er ute av syne. Føler dere utrygghet etter å ha forlatt et gråtende barn- ring oss og hør hvordan det går☺

6 BARNEHAGENS DIGITALE PRAKSIS

Rammeplanen sier:

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring.

Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte.

Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier

I Fagerlund barnehage ønsker vi å legge til rette for at barna får utforske, leke, lære og selv skape noe gjennom digitale uttrykksformer.

De yngste barna skal få ta del i å utforske ulike læringsmetoder via digitale verktøy. Her bruker vi ipad til å utforske ulike spørsmål som barna undrer seg rundt. Dette kan blant annet være ulike spill som inneholder lyder, bilder og forklaringer. Vi bruker også ipad/telefon til å ta bilder av hva vi har sett på tur for senere å vise til barna.

De eldre barna er med på å ta bilder fra turer og aktiviteter. Vi bruker ipad som et verktøy i blant annet språktrening og i fagområdet antall rom og form. Vi bruker internett som et oppslagsverk til å finne et svar på det vi undrer oss over. Det kan være hva slags bille vi har funnet på en tur eller hva slags fugl som sitter på fuglebrettet vårt.

Barna skal få muligheten til og selv bestemme om bilder av dem skal legges ut på mykid. Vi ønsker at barna skal utvikle en begynnende etisk dømmekraft gjennom at man selv må få bestemme om bilder av dem skal på internett.

7 OBSERVASJON

Rammeplanen sier: «Kunnskap om barnegruppas og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling er viktig for å gi alle barn et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen»

Vi ser det derfor viktig å observere og vurdere barnas trivsel og utvikling fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Vi bruker forskjellige observasjonsmetoder i dialog og samarbeid med foreldrene.

8 SAMARBEID

8.1. Foreldresamarbeid

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven §1)

Allerede ved det første møtet med barnehagen legges grunnlaget for et godt foreldresamarbeid. Besøksdager og bli-kjent samtaler er deler av en fast rutine som bidrar til å gi barn og foreldre en god start. Barnehagen ønsker å oppnå et godt foreldresamarbeid gjennom daglig kontakt, foreldremøter, foreldresamtaler og arrangementer på avdelingen. Dette gir foreldrene anledning til å påvirke og få innsikt i det pedagogiske arbeidet, samt mulighet til å bli kjent med andre foreldre. Det er viktig at både foreldre og personalet er aktive deltakere i den utviklingen og læringen barnet har i barnehagen. Det er avgjørende for barns trivsel, utvikling og læring at informasjon som vedrører barnet blir gjensidig utvekslet og at barnehage og foreldre har en god dialog.

Et godt foreldresamarbeid er til barnas beste

8.1.1 FAU

Foreldrenes arbeidsutvalg består av alle foreldre/foresatte. Styret for FAU består av en foreldrerepresentant fra hver avdeling/barnegruppe. Denne velges på foreldremøtet på høsten og fungerer også som kontaktperson for foreldrene. Barnehagestyrer kaller inn til det første møtet. Styret konstituerer seg selv. FAU er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av julearrangement, dugnad og sommerfest. Disse arrangementene har hver sin komite bestående av en forelder fra hver avdeling/barnegruppe.

8.1.2 SU

Barnehagens samarbeidsutvalg består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen slik at hver gruppe er likt representert. Dvs. leder og nestleder i foreldrerådsstyret fungerer som foreldrerepresentanter, og en representant fra pedagogene og en for fagarbeidere/ assistenter representerer personalet. Eier kan delta etter eget ønske. Gran kommune (eier) har en politisk valgt representant i samarbeidsutvalget for Fagerlund barnehage.

8.1.3 FORELDREMØTER

Det blir arrangert to foreldremøter i året. Det første blir holdt på høsten. Da blir det en god mulighet til å bli kjent med hverandre, samtidig som det gis informasjon om barnehagen og dagliglivet i barnehagen. Årsplanen blir gjennomgått. Det andre møtet blir holdt i begynnelsen av vårsemesteret. Personalet deltar på disse møtene.

8.1.4 FORELDRESAMTALER

Alle foreldre vil bli innkalt til en samtale på høsten, mens det inviteres til en frivillig samtale på våren. Barnehagen ser dette som en viktig kontakt hvor vi uformelt kan prate om hvordan barnet har det i barnehagen. Pedagogisk leder har ansvar for å kalle inn til disse møtene. Primærkontakt for barnet er med på høstsamtalen. Foreldrene må gjerne selv ta kontakt med barnehagen dersom de ønsker flere foreldresamtaler.

Vi har også en «bli-kjent-samtale» for nye foreldre før/ved oppstart.

Målet for bli kjent samtalen er at vi ønsker å legge et grunnlag for godt foreldresamarbeid, bli kjent med barnet og familien, samtidig som vi kan snakke litt om hverandres forventninger rundt oppstart i barnehagen.

8.1.5 FORELDREMEDVIRKNING

I Rammeplan for barnehager står det: «Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget» «Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet»

Vi i Fagerlund barnehage ønsker å ha en god dialog med alle foreldrene og legge til rette for at de kan medvirke aktivt på det som skjer i barnehagen.

8.1.6 Mykid

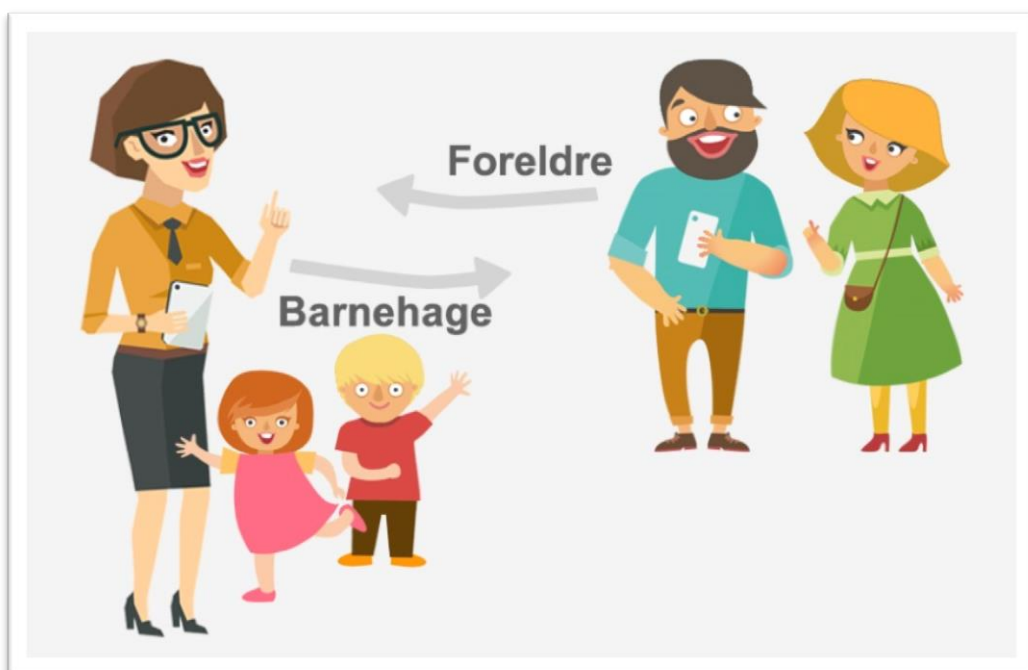
- Et informasjonssystem til foreldre og foresatte i Fagerlund barnehage

Vi i Fagerlund bruker MyKid som vår informasjonskanal ut til foreldrene. Der finner man månedsplaner, vaktlister, adresser, infoskriv, beskjeder osv. på den avdelingen hvor barnet deres har plass. Her kan foreldrene registrere dersom barnet ikke kommer i barnehagen eller legge inn beskjeder til de ansatte.

Vi legger også ut mange bilder slik at foreldrene får et innblikk i barnets hverdag. Barna som er på bildet tagges slik at de bare kan ses av foreldrene.

Vi prøver så langt det er mulig å bruke «dagen i dag» til å skrive om det vi har gjort i løpet av dagen slik at foreldrene kan gå inn og lese og samtale med barna hjemme om dagen i barnehagen.

8.2 Eksterne samarbeidspartnere

For at barn og foreldre skal få et mest mulig helhetlig tilbud til beste for oppveksten og utviklingen til barnet, skal barnehagen samarbeide med andre tjenester og institusjoner i kommunen. Barnehagen skal formidle kontakt mellom foreldre og andre kommunale instanser, som PPT, barnevern, helsestasjon, fysioterapi og skole.

Det aller viktigste for oss alle er å styrke barns selvfølelse og legge til rette for et godt oppvekstmiljø, og å oppdage barn med vansker og å gjøre noe med det.

8.2.1 SAMARBEID MED PPT (pedagogisk-psykologiske tjeneste)

PPT ansvar for barn med rett til spesialpedagogisk hjelp. PPT kan gi råd og veiledning til barnehagen og foreldre når det gjelder barn med nedsatt funksjonsevne, atferdsvansker eller andre utfordringer. Barnehagene i kommunen har fire spesialpedagoger som arbeider i alle barnehagene etter behov. Barnehagen har faste dager hver måned der vi får veiledning av PPT i barnehagen. Ved veiledning om barn, skal vi alltid ha foreldrenes samtykke.

8.2.2 SAMARBEID MED HELSESTASJON

Helsestasjonen kan foreslå barnehageplass for barn som har særlig behov for pedagogisk tilbud. Helsestasjonen kan gi råd og veiledning om bl.a. søvn, kosthold, bleieavvenning og foreldrerollen. Helsesøster møter barnehagen en gang i måneden til veiledning.

8.2.3 SAMARBEID MED BARNEVERN

Barnevernet bruker barnehageplass som tiltak, ofte som et frivillig hjelpetiltak, men også som pålagt. Barnehagen har opplysningsplikt til barnevernet uten å være hindret av taushetsplikten når det er grunn til å tro at et barn blir utsatt for alvorlig omsorgssvikt. Alt samarbeid ellers er etter samtykke fra foreldre.

Barnehagen har konsultasjonsmøter med PPT, helsestasjon og barnevern 8 ganger i året. På disse møtene kan personalet ta opp anonyme saker (uten samtykke) og få råd og veiledning for arbeid og tiltak med barnegrupper og/eller enkeltbarn. Foreldrenes samtykke er da viktig.

8.2.4 SAMARBEID MED SKOLEN

Barnehagen samarbeider med **skolen** om overgangen fra barnehage til skole. Dersom barnehagen skal gi skolen informasjon om enkeltbarn, skal foreldrene samtykke i det.

Ytterligere informasjon om rutiner og samarbeid om overgangen, kan leses i

virksomhetsplanen for barnehagene i Gran Kommune.

8.2.5 SAMARBEID MED NÆRMILJØ

Fagerlund barnehage ønsker å ha et godt samarbeid med alle i nærmiljøet. Vi har allerede opprettet et godt samarbeid med Fagertun sykehjem. Her får vi lov til å komme på besøk når det passer oss til glede for både små og store.

Lokalet Folkvang ligger rett ved barnehagen og vi ønsker oss også et tett samarbeid med eiere av dette flotte lokalet.

Vi har fine områder rundt barnehagen som vi ønsker å benytte til turer og aktiviteter. Et godt samarbeid med grunneiere er derfor nødvendig.

Kjøpesenteret Andfossen ligger i gangavstand til barnehagen. Vi handler en del mat og drikke her og går ofte på tur til butikken med barna.

Vi ønsker oss også et samarbeid med lokale bedrifter, frivillige organisasjoner mm. for å tenke litt i nye baner.

8.3 Personalsamarbeid

8.3.1 AVDELINGSMØTER

Disse møtene brukes til kortsiktig planlegging av ukeplaner, aktiviteter, turer mm. samt refleksjon, faglig diskusjoner og vurderinger av barnegruppa og enkeltbarn

8.3.2 PERSONALMØTER

Disse møtene holdes én gang i måneden. Her gjennomgås saker oversendt fra andre kommunale organer, fellesarrangementer, faglig arbeid som planlegging, vurdering, faglig utvikling gjennom referater fra kurs, faglige diskusjoner, refleksjoner, holdningsarbeid, rammeplanarbeid mm.

8.3.3 PEDAGOGMØTER

Disse møtene brukes til felles planlegging for hele huset, faglig diskusjoner og refleksjoner, utviklingsarbeid og vurderingsarbeid.

8.3.4 PLANLEGGINGSDAGER

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året. Dagene brukes til felles kurs, evaluering, planlegging, faglig diskusjoner, refleksjoner, holdningsarbeid mm

9 MILJØRETTET HELSEVERN OG SIKKERHET

Barnehagen må ha en internkontroll som skal ivareta både barnas og de ansattes helse, miljø og sikkerhet.

Dette innebærer at vi skal ha kontrollrutiner på brannslukningsutstyr, katastrofe- og brannberedskap, ute – og innearealet, inneklima og eventuelle andre saksområder.

Vi gjennomfører brannøvelser flere ganger i løpet av året og gjennomgår årlige sjekklister for inne- og utemiljø i barnehagen. Sjekklister og kontrollrutiner er dokumentert i egen internkontrollperm og årsmelding med ev. avvik sendes kommuneadministrasjonen. Alle sikkerhetsrutiner kan legges fram skriftlig hvis dere henvender dere til avdelingen eller styrer.

PARKERING

For at barnas sikkerhet, og for at eventuelle utrykningskjøretøy skal komme frem, er det **forbudt å parkere ved porten.**

Skrud av motoren! Det er ikke bare en god vane rent miljømessig, men også holdningsskapende for barna som ofte reagerer på at det står tomme biler med motoren i gang. Samtidig slipper vi at eksosen siver inn på lekeplassen og avdelingene.

Personalet slipper aldri barn utenfor porten før foreldre/foresatte har kommet ut av barnehagen og er klar til å reise.

Vi ser oss imidlertid ikke i stand til å følge opp på samme måte når barnegruppa er inne når dere henter, og barnet løper i forvegen ut og gjennom porten. Da er det ingen voksne ute til å kunne stoppe barnet! Dette må dere passe på selv.

Vi oppfordrer ALLE til å utøve forsiktighet ved inn og ut-kjøring, og at ALLE rygger inn når de parkerer. Da vil dere ha oversikt når dere kjører ut og vi unngår farlige situasjoner der barn kan være bak bilen.

10 VURDERING, EVALUERING OG DOKUMENTASJON

Dokumentasjon handler om å fange hverdagen i barnehagen gjennom tekst, tegninger, praksisfortellinger, bilder og plakater e.l. Den er viktig for å gi foreldre og andre utenfor barnehagen et større innblikk og en bedre forståelse for arbeidet som legges ned i en barnehage. Dokumentasjon gir også et bedre innblikk i barnas barnehagedag og kan fortelle om deres medvirkning i egen hverdag.

Rammeplanen beskriver dokumentasjon som et middel for å få frem ulike oppfatninger av arbeidet, og åpne for kritisk og reflekterende praksis i personalgruppa. (s.49) I det øyeblikket vi benytter dokumentasjonen i arbeidet med å utvikle den pedagogiske praksisen i barnehagen, kan vi referere til den som **pedagogisk dokumentasjon**.

Pedagogisk dokumentasjon består av en innholdsdel, dvs. praksisfortellingen eller bildet som gjengir hva personalet eller barna sier og gjør, og en prosessdel som handler om hvordan dette materialet brukes enten i personalgruppa eller barnegruppa. På denne måten er pedagogisk dokumentasjon med på å heve kvaliteten på det pedagogiske arbeidet i barnehagen sammen med vurdering.

Vurdering skal gjøres fortløpende både i forhold til det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen, og barnehagens arbeid. (rammeplan s.50) I vår barnehage skjer vurderingsarbeidet hovedsakelig på regelmessige avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Vurdering vil si å beskrive, analysere og fortolke innsamlet materiell og definerte mål i forhold til kriterier gitt i barnehageloven, rammeplanen eller lokale planer. Det er fire retninger vi bør innhente synspunkter fra når vi skal vurdere, og det er barn, foreldre, personalet og samfunnet. Barnas syn hentes gjennom praksisfortellinger og vurderings spørsmål stilt fra barneperspektiv. Foreldrenes syn får vi gjennom foreldresamtaler og foreldremøter, og det er avgjørende for personalet at foreldrene er aktive i å vurdere barnehagens arbeid slik at barnehagen skal kunne utvikles og fornyes.

FAGERLUND BARNEHAGE, RØYSUMSLINNA 2 2770 JAREN

TLF. 61392070/91723101

FAGERLUND BARNEHAGE består av 5 avdelinger:

Avdeling Tellus med barn fra 0-3 år Tlf. 61392073/40915938

Avdeling Venus med barn fra 0-3 år Tlf. 61392074/40915938

Avdeling Jupiter med barn fra 3-5 år Tlf. 61392075/94163464

Avdeling Neptun med barn fra 3-5 år. Tlf. 61392076

Avdeling Saturn med barn fra 0-5 år. Tlf. 61392077

HJEMMESIDE: www.fagerlundbarnehage.no

BARNEHAGENS LEDERE:

Styrer: Torill E. Myhrstuen mail: torill.myhrstuen@gran.kommune.no

Ped.leder Tellus: Heidi Blokkhus mail: heidi.blokkhus@gran.kommune.no

Ped.leder Venus: Else Marie Hoff mail: else.marie.hoff@gran.kommune.no

Ped.leder Jupiter: Are Sørbråten mail: are.sorbraten@gran.kommune.no

Ped.leder Neptun: Jeanette C. P. Rækken mail:
jeanette.pedersen.raekken@gran.kommune.no

Ped.leder Saturn: Magnus P. Aasheim mail:
magnus.aasheim.pettersen@gran.kommune.no

BARNEHAGENS ÅPNINGSTID ER FRA KL. 06.45-17.00

Barnehagen er stengt jul- og påskeuka samt ukene 28,29 og 30 i juli mnd.

Barnehagen har 5 planleggingsdager i året.